

Voor de restauratie, onder andere van de scheuren in de houten beelden, zijn enkele tonnen nodig. "Dat gaat lukken", zegt Helder. "Nee, het móet lukken."

300-jarig orgel kucht en rochelt

In 2021 is het monumentale orgel in de Grote Kerk 300 jaar oud. Maar dan moet het orgel wel grondig worden opgeknapt.

DOOR OLGGER KOOPMAN

ZWOLLE.

Het monumentale achttiende-eeuwse Schnitgerorgel in de Grote Kerk van Zwolle is dringend toe aan een forse opknapbeurt. Als er niets gedaan wordt aan haar slechte conditie, is het binnen tien jaar over en uit met concerten.

Die harde en zorgelijke conclusie heeft de stichting Schnitgerorgel Zwolle te horen gekregen van expert Cees van der Poel, die het orgel twee jaar lang uitgebreid onderzocht.

Het bijna driehonderd jaar oude gevaarte - het laatste kunstwerkje van de Stradivarius onder de orgelmakers, Arp Schnitger uit Hamburg - kraakt en piept in al z'n voegen. "Het is niet één groot iets, maar een waslijst van kleinere dingen", zegt secretaris Robert Helder. "Ouderdom komt met gebreken, dat geldt blijkbaar ook voor een kerkorgel."

Van een afstandje is er weinig te zien, maar als je inzoomt snap je al snel wat hij bedoelt. De houten beelden, van de vermaarde Amsterdamse beeldhouwer Jurrian Westerman, vertonen overal scheuren. David met de harp - de blikvanger in het midden - is zelfs al drie centimeter verzakt.

Ernstiger voor het instrument zelf is de tinpest (een soort corrosie) die de pijpen aantast. Binnenin het instrument is het al niet beter. Enkele kunststof platen, geplaatst bij een restauratie in 1956 door Dirk Andries Flentrop uit Zaandam, zijn aan het verpulveren en het luchtkanaal is lek.

"Die restauratie is trouwens heel goed uitgevoerd, zeker voor die tijd. Een ingreep dertig jaar eerder was minder geslaagd en zo rond de oorlog was het orgel in slechte staat. Flentrop heeft het instrument min of meer in zijn oorspronkelijk staat teruggebracht. We hebben onlangs originele onderdelen teruggevonden die hij heeft bewaard en die we straks wellicht weer kunnen gebruiken."

Voor de hoognodige opknapbeurt zijn naar verwachting enkele tonnen nodig. "Het gaat lukken. Nee, het móet lukken", zegt Helder met een vastberaden en liefkozende blik richting orgel. "Dit is een fantastisch monument voor de stad. Een geliefd instrument onder orgelisten bovendien. Toen hij gemaakt werd was het de grootste van Europa, met vier handklavieren, pedaal en drieënzestig registers. Het geeft het orgel een enorme klankrijkdom. On-Nederlands bijna. De groten der aarde hebben hier op dit bankje gezeten: Albert Schweizer, Marc Baumann, Kimberly Marshall om er een paar te noemen."

Het gaat hoe dan ook een project van de lange adem worden, vreest hij. "In 2021 is het orgel exact driehonderd jaar oud. Hoe mooi zou het zijn als we dat feestje kunnen vieren met een volledig opgeknapt monument?"